

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ. สื่อสารมวลชน : ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

จำรัส เทพหัสดิน ณ อยุธยา. การสมาคมว่าด้วยชนบรรมนิยมและประเพณีปนที่ใช้กันอยู่หรือที่ควรใช้ในเวลานี้. กรุงเทพฯ : สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2534.

ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ. ผู้ใหญ่-ผู้น้อย. ใน สุวรรณ ลานานันท์ และเนื่องน้อย บุญเนตร. คำร้องรอยความคิดความเชื่อไทย. 180-191. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ชาย โพธิ์สิตา. พรรคพวก. ใน สุวรรณ ลานานันท์ และเนื่องน้อย บุญเนตร. คำร้องรอยความคิดความเชื่อไทย. 172-179. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ธิดารัตน์ น้อยสุวรรณ. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเรื่องการรับผลประโยชน์ตอบแทนกับการรับตามธรรมเนียมไทยของนักหนังสือพิมพ์ระดับบริหารและนักหนังสือพิมพ์ระดับปฏิบัติการในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.

นรพล ผาเจริญ. ความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการระหว่างนักข่าวและแหล่งข่าวกับผลที่มีต่อการสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2541.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. ความเป็นกลาง. ใน ยุคสมัยไม่เชื่ออย่าลบหลู่. หน้า 122 - 128. กรุงเทพฯ: แพรวสำนักพิมพ์, 2542.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. นักข่าวใหม่ในสายตา "นิธิ เอียวศรีวงศ์". ใน มุมมองสองปราชญ์. หน้า 33 - 46. กรุงเทพฯ: สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย, 2537.

นักวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย. สมาคม. จรรยาบรรณวิชาชีพนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ 2538. ใน รายงานการสัมมนาเรื่อง "วิทยุและโทรทัศน์กับการพัฒนาสังคม". หน้า 190-191. พฤษภาคม 2541 ณ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บุญเลิศ ช้างใหญ่. ของขาวหนังสือพิมพ์. กรุงเทพฯ : มติชน, 2539.

ปิยกุล เลาว์ณยศศิริ. จรรยาบรรณของสื่อสารมวลชน : ใครได้ประโยชน์ ?. วารสารศาสตร์. ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 (พฤศจิกายน 2541) : 46 - 53.

- พิทยา ว่องกุล. จรรยาบรรณที่ไม่เป็นจริงกับหลักคิดภูมิธรรมของสื่อมวลชน. วารสารนิเทศศาสตร์.
ปีที่ 17 (เมษายน – มิถุนายน 2542) : 5 -12.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร และ สังคิต พิริยะรังสรรค์. คอร์ปชั่นกับประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์
เศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ระวีวรรณ ประกอบผล และสวณิต ยมาภัย. แบบจำลองการสื่อสาร. (อัคราเนนา)
รังษี บุรณประภาพงศ์. ความคาดหวังของนักประชาสัมพันธ์และทัศนคติของผู้สื่อข่าวต่อการให้
และรับ ข้อเสนอในเชิงผลประโยชน์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2538.
- วิทย์ วิศทเวทย์. จริยศาสตร์เบื้องต้น มนุษย์กับปัญหาจริยธรรม. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์,
2530.
- วิโรจน์ ศรีหิรัญ. จิตสำนึกทางวารสารศาสตร์และการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของช่างภาพหนังสือ
พิมพ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2541.
- สุกัญญา สุตบรรทัด. เอกสารประกอบการบรรยายวิชาจริยธรรมวิชาชีพหนังสือพิมพ์. กรุงเทพฯ :
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542. (อัคราเนนา)
- สุกัญญา สุตบรรทัดและคณะ. กรณีศึกษาเพื่อการเรียนการสอนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสื่อมวลชน
คนไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สุทธิชัย หยุ่น. กาแฟดำ. กรุงเทพธุรกิจ (2 กรกฎาคม 2542) : 2.
- สุทธิชัย หยุ่น. กาแฟดำ. กรุงเทพธุรกิจ (5 กรกฎาคม 2542) : 2.
- สุภา ศิริमानนท์. คอร์ปชั่นในทางที่เกี่ยวกับภาวะการเมือง. ในคอร์ปชั่นในวงการหนังสือพิมพ์.
หน้า 39 – 112. พระนคร : สมาคมเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2519.
- สุภา ศิริमानนท์. จริยธรรมของหนังสือพิมพ์. กรุงเทพฯ : อักษรสาส์น, 2530.
- สุวิรัช วีรวรรณ. จุดไฟในใจคน. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 45 ฉบับที่ 35 (กุมภาพันธ์ 2542) :
89.
- สุรางค์ เปรมปรีดี. ประกาศฝ่ายข่าวที่ 1/2542 เรื่องจริยธรรมผู้ปฏิบัติงานข่าว. กรุงเทพฯ : บริษัท
กรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด, 7 มิถุนายน 2542. (อัคราเนนา)
- อำนวยการ ยัสโยธา. ปัญหาจริยธรรมเชิงวิพากษ์. สงขลา: ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษย-
ศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา, 2541.
- ไอทีวี. จรรยาบรรณวิชาชีพข่าวสถานีโทรทัศน์ไอทีวี. 2542. (อัคราเนนา)
กรุงเทพธุรกิจ (17 เมษายน 2542) : 2.

ภาษาอังกฤษ

Black, J.; Steele, B.; and Barney, R. Doing Ethics in Journalism. 3rd ed. Massachusetts: Allyn & Bacon, 1999.

Christians, C.G.; Fackler, M.; and Rotzoll K.M. Media Ethics Cases and Moral Reasoning. New York: Longman, 1993.

Fink, C. C. Media Ethics. Massachusetts: Allyn & Bacon, 1995.

Lambeth, E.B. Committed Journalism: An Ethic for the Profession. Indiana: Indiana University Press, 1986.

Meyer, P. Ethical Journalism. New York: University Press of America, 1991.

Patterson, P. and Wilikns, L. Media Ethics Issues & Cases. New York: McGrawHill, 1998.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของผู้ปฏิบัติงานชาวโทรทัศน์
ในประเด็นขัดแย้งทางผลประโยชน์

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรนิเทศศาสตร์
มหาบัณฑิตภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดทำขึ้น
เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานชาวโทรทัศน์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญกับ
ผลประโยชน์หลากหลายรูปแบบซึ่งแหล่งข่าวเสนอให้ ทั้งนี้ จะไม่มีการตัดสินถูกผิด ท่านมีสิทธิแสดง
ความคิดเห็นได้โดยเสรี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

โปรดทำเครื่องหมายในช่องที่กำหนดหรือเติมข้อความให้สมบูรณ์

1. สาขาที่จบการศึกษา
 - (1) นิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน
 - (2) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
2. รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน (ทั้งงานประจำและรายได้เสริมอื่น ๆ)
 - (1) น้อยกว่า 15,000 บาท
 - (2) 15,000 – 30,000 บาท
 - (3) (3) มากกว่า 30,000 บาท
3. ระยะเวลาที่ท่านปฏิบัติงานในด้านข่าว (ในทุกสื่อ ทั้งหนังสือพิมพ์-วิทยุ-โทรทัศน์-ฯลฯ)
 - (1) น้อยกว่า 6 ปี
 - (2) 6 – 10 ปี
 - (3) (3) มากกว่า 10 ปี
4. ปัจจุบันท่านทำงานในตำแหน่ง..... สาย.....

ส่วนที่ 2 การตัดสินใจเชิงจริยธรรม

แบบทดสอบนี้เป็นสถานการณ์สมมุติที่สร้างขึ้น เพื่อนำมาใช้เป็นกรณีศึกษาในการตัดสินใจ ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด โปรดทำเครื่องหมายหน้าข้อความ ที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด เพียงข้อความเดียว หรือเติมข้อความให้สมบูรณ์

สถานการณ์สมมุติที่ 1 เรื่อง คุณแสนดีกับเทศกาลปีใหม่

ตอนที่ 1 ในช่วงเทศกาลปีใหม่คุณแสนดีผู้สื่อข่าวประจำสถานีโทรทัศน์แห่งหนึ่ง ได้รับมอบหมายจากบรรณาธิการให้ไปทำข่าวแถลงผลงานในรอบปีของรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง ภายในงานมีการแจกสมุดจดข่าวและปากกาเป็นที่ระลึกแก่นักข่าวทุกคนที่มาร่วมงาน

คำถามที่ 1 คุณแสนดีควรรับของที่ระลึกนี้ไว้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามที่ 2 ท่านคิดว่า แหล่งข่าวมอบสมุดจดข่าวและปากกาให้คุณแสนดีเพื่อเป็น

- (1) สิ้นน้ำใจ (2) สิ้นบน
- (3) ไม่แน่ใจ (4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 หลังจากเสร็จสิ้นการแถลงข่าว ประชาสัมพันธ์ประจำรัฐวิสาหกิจที่คุ้นเคยกับคุณแสนดีมาเป็นเวลานาน ได้นำเงิน 400 บาท มามอบให้ โดยบอกว่า เป็นเงินที่จัดสรรให้นักข่าวที่มาทำข่าวเป็นประจำโดยเฉพาะ เพื่อตอบแทนน้ำใจที่มาทำข่าวให้ตลอดปี แต่เนื่องจากกลัวว่าจะชื่อของขวัญมาให้ไม่ถูกใจจึงมอบเงินให้แทน

คำถามที่ 3 คุณแสนดีควรรับเงินที่ประชาสัมพันธ์มอบให้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามที่ 4 ท่านคิดว่า ประชาสัมพันธ์มอบเงินให้คุณแสนดีเพื่อเป็น

- (1) สิ้นน้ำใจ (2) สิ้นบน
(3) ไม่แน่ใจ (4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 3 เหตุการณ์เหมือนตอนที่ 2 คือประชาสัมพันธ์กำลังเสนอเงิน 400 บาทให้คุณแสนดี แต่บังเอิญว่า รัฐวิสาหกิจแห่งนี้กำลังถูกต่อต้านจากนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและชาวบ้าน เพราะเตรียมที่จะสร้างโรงงานผลิตเชื้อเพลิงที่อาจก่อให้เกิดมลพิษ และเป็นประเด็นข่าวที่ประชาชนกำลังสนใจ

คำถามที่ 5 คุณแสนดีควรรับเงินจากประชาสัมพันธ์หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามที่ 6 ท่านคิดว่า รัฐวิสาหกิจแห่งนี้มอบเงินให้คุณแสนดีเพื่อเป็น

- (1) สิ้นน้ำใจ (2) สิ้นบน
(3) ไม่แน่ใจ (4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 4 นอกเหนือจากแถลงข่าว รัฐวิสาหกิจแห่งนี้ยังได้จัดงานเลี้ยงและจับสลากมอบโชคให้แก่ นักข่าวที่มาร่วมงานอีกด้วย และในขณะที่คุณแสนดีกำลังพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน นักข่าวเกี่ยวกับประเด็นที่รัฐวิสาหกิจถูกต่อต้าน โฆษกของงานก็ประกาศชื่อคุณแสนดีเป็นผู้โชคดี ได้รับพัดลมขนาดเล็กกะทัดรัด 1 เครื่อง

คำถามที่ 7 คุณแสนดีควรขึ้นไปรับพัดลมหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามที่ 8 ท่านคิดว่าทางรัฐวิสาหกิจจับสลากมอบโชคแก่นักข่าวเพื่อเป็น

- (1) สิ้นน้ำใจ (2) สิ้นบน
(3) ไม่แน่ใจ (4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

คำถามที่ 9 คุณเสนอแนะควรใช้หลักเกณฑ์อะไรในการตัดสินใจรับหรือปฏิเสธผลประโยชน์ตาม
สถานการณ์ในเทศกาลปีใหม่นี้

.....

.....

.....

คำถามที่ 10 คุณเสนอแนะคำนึงถึงใครมากที่สุดในการตัดสินใจตามสถานการณ์ปีใหม่นี้

- (1) ตัวท่านเอง เพราะ.....
- (2) รัฐวิสาหกิจ เพราะ.....
- (3) สถานีโทรทัศน์ที่สังกัด เพราะ.....
- (4) นักข่าวร่วมวิชาชีพ เพราะ.....
- (5) สังคม เพราะ.....
- (6) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
- (7) ไม่ต้องคำนึงถึงใคร เพราะ.....

สถานการณ์สมมติที่ 2 เรื่องงานแต่งงานของคุณสมรัก

ตอนที่ 5 คุณสมรักเป็นผู้สื่อข่าวโทรทัศน์คนหนึ่งที่กำลังจะแต่งงาน แต่คุณสมรักไม่มีเงิน จึงคิดจะกู้เงินจากองค์กรที่ทำงานอยู่ ซึ่งเปิดให้กู้เพื่อเป็นสวัสดิการแก่พนักงาน แต่เมื่อนักธุรกิจคนหนึ่งซึ่งเป็นแหล่งข่าวที่สนิทสนมกับคุณสมรักทราบเรื่องเข้า จึงเสนอให้คุณสมรักยืมเงินเป็นการส่วนตัว โดยคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าขององค์กรที่คุณสมรักทำงานอยู่ และมีเงื่อนไขการผ่อนชำระที่ผ่อนปรนกว่าอีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อนักข่าวของคุณสมรักคนหนึ่งเพิ่งแต่งงานไปก็ยืมเงินจากนักธุรกิจคนนี้เช่นกัน

คำถามที่ 1 คุณสมรักควรยืมเงินจากนักธุรกิจผู้นี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....
.....
.....
.....
.....

คำถามที่ 2 ท่านคิดว่านักธุรกิจให้คุณสมรักยืมเงินเพื่อเป็น

- (1) สิ้นน้ำใจ (2) สิ้นบน
- (3) ไม่แน่ใจ (4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 6 ก่อนถึงวันแต่งงาน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงที่คุณสมรักเป็นผู้สื่อข่าวประจำอยู่ ถูกฝ่ายค้านกล่าวหาว่า สร้างรีสอร์ททบุงรุกป่าสงวน คุณสมรักจึงไปสัมภาษณ์รัฐมนตรี เพื่อจัดทำสื่อบริษัทพิเศษ รัฐมนตรีปฏิเสธข้อกล่าวหา พร้อมกับชวนให้คุณสมรักไปฮันนีมูนฟรี ที่รีสอร์ทที่ตกเป็นข่าว เพื่อพิสูจน์ข้อกล่าวหา หรือเลือกพักผ่อนในรีสอร์ทอื่น ๆ ที่รัฐมนตรีเป็นผู้ถือหุ้นได้โดยไม่เสียค่าที่พัก เพื่อเป็นของขวัญแต่งงาน บังเอิญว่าคุณสมรักที่กำลังหาที่ที่จะไปฮันนีมูนอยู่เช่นกัน

คำถามที่ 3 คุณสมรักควรรับข้อเสนอนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....
.....
.....
.....
.....

คำถามที่ 4 ท่านคิดว่ารัฐมนตรีเสนอให้คุณสมรักไปฮันนีมูนฟรีเพื่อเป็น

- (1) สิ้นน้ำใจ (2) สิ้นบน
- (3) ไม่แน่ใจ (4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 7 ในวันแต่งงาน เนื่องจากคุณสมรักเป็นผู้กว้างขวางและมีมนุษยสัมพันธ์ดี จึงมีผู้มาร่วมงานเป็นจำนวนมาก รวมทั้งผู้ใหญ่ในกระทรวงท่านหนึ่งที่สนิทสนมกันมานาน ผู้ใหญ่ท่านนี้มอบเงิน 5,000 บาทให้เป็นของขวัญแต่งงาน

คำถามที่ 5 คุณสมรักควรรับเงิน 5,000 บาทหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

คำถามที่ 6 ท่านคิดว่าผู้ใหญ่ท่านนั้นมอบเงินแก่คุณสมรักเพื่อเป็น

- (1) สิ้นน้ำใจ (2) สิ้นบน
(3) ไม่แน่ใจ (4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 8 เหตุการณ์เหมือนตอนที่ 3 คือ ผู้ใหญ่นำเงิน 5,000 บาทมาให้ในงาน แต่ผู้ใหญ่ท่านนั้นกำลังถูกสอบสวนในกรณีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตภายในกระทรวง

คำถามที่ 7 คุณสมรักควรรับเงิน 5,000 บาทหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

คำถามที่ 8 ท่านคิดว่าผู้ใหญ่ท่านนั้นมอบเงินแก่คุณสมรักเพื่อเป็น

- (1) สิ้นน้ำใจ (2) สิ้นบน
(3) ไม่แน่ใจ (4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

คำถามที่ 9 คุณสมักรักรใช้หลักเกณฑ์อะไรในการตัดสินใจรับหรือปฏิเสธผลประโยชน์ตาม
สถานการณ์งานแต่งงานนี้

.....
.....
.....
.....
.....

คำถามที่ 10 คุณสมักรักรคำนึงถึงใครมากที่สุดในการตัดสินใจตามสถานการณ์งานแต่งงานนี้

- (1) ตัวคุณสมักรเอง เพราะ.....
- (2) ผู้ให้ของขวัญแต่งงาน เพราะ.....
- (3) สถานีโทรทัศน์ที่สังกัด เพราะ.....
- (4) นักข่าวร่วมวิชาชีพ เพราะ.....
- (5) สังคม เพราะ.....
- (6) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
- (7) ไม่ต้องคำนึงถึงใคร เพราะ.....

ส่วนที่ 3 หลักการส่วนตัว และ ตัวอย่างเหตุการณ์

โปรดแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในคำถามข้างล่างนี้

- โปรดยกตัวอย่างสถานการณ์หรือผลประโยชน์ที่แหล่งข่าวเคยเสนอให้แก่ท่านมา 3
สถานการณ์พร้อมทั้งจัดลำดับตามความยากต่อการตัดสินใจรับหรือปฏิเสธ โดยไม่ต้องระบุว่า
ท่านตัดสินใจอย่างไร

- 1.....
- 2.....
- 3.....

- เพื่อความสมบูรณ์ในการจัดเก็บข้อมูล โปรดระบุชื่อและหมายเลขโทรศัพท์ของท่าน
ชื่อ..... โทร.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ
สุจิตรา สันทวีวงศ์

ภาคผนวก ข

จรรยาบรรณวิชาชีพนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ. 2538

หมวด 1 ความทั่วไป

เพื่อประกาศความสำนึก และความรับผิดชอบของนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ให้ประจักษ์แก่สาธารณชน คณะกรรมการบริหารสมคมนักวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทยในการประชุมครั้งที่ 2/2538 เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2538 มีมติให้ตราประมวลจรรยาบรรณวิชาชีพนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ เพื่อยึดถือเป็นหลักปฏิบัติไว้ดังต่อไปนี้

1. ประมวลจรรยาบรรณฉบับนี้เรียกว่า ประมวลจรรยาบรรณวิชาชีพนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ. 2538

2. ให้ใช้ประมวลจรรยาบรรณวิชาชีพนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ. 2538 ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2538 เป็นต้นไป

3. ในประมวลจรรยาบรรณวิชาชีพนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ฉบับนี้คำว่า "จรรยาบรรณ" หมายถึง หลักจริยธรรม ซึ่งได้ตราขึ้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นหลักแห่งความประพฤติ ปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพ

คำว่า "ข่าว" หมายถึง บรรดาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม และได้รับการเรียบเรียงเป็นรายงานด้วยลายลักษณ์อักษร หรือคำพูดเพื่อนำเสนอทางสื่อสารมวลชน วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์

คำว่า "วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์" หมายถึง วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ตามความในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2530

คำว่า "นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์" หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพเป็นผู้จัดรายการ, ผู้ดำเนินรายการและผู้ประกาศ ตามความในกฎกระทรวงฉบับที่ 14 (2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2498 และระเบียบกรมประชาสัมพันธ์ ว่าด้วยการทดสอบและอบรมผู้ประกาศของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2537

คำว่า "องค์กร" หมายถึง หน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ที่ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย หลายองค์กรปฏิบัติงานหลักเรื่องเดียวกัน

คำว่า "บุคคล" หมายถึง ปัจเจกบุคคลในสังคมของชาติโดยส่วนรวม ปราศจากซึ่งการแบ่งชั้น วรรณะ เชื้อชาติ ศาสนา

คำว่า “การโฆษณา” หมายถึง การกระทำใด ๆ ของนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ เพื่อให้ ข้อมูล ข่าวสารของสินค้าหรือบริการ เผยแพร่ผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

คำว่า “ภาพ” หมายถึง ภาพ ทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวที่ไม่ถาวร ซึ่งปรากฏบนจอเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์

หมวด 2 จรรยาบรรณในการเสนอข่าว

เพื่อสนองสิทธิแห่งการรับรู้ (Right to know) ของประชาชน นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ พึงมีความรับผิดชอบในการเสนอข่าวและความสำนึกต่อวิชาชีพของตนดังต่อไปนี้

1. ไม่เสนอข่าวและภาพซึ่งรู้้อยู่แก่ใจว่าเป็นเท็จไม่ว่าในลักษณะใด ๆ
2. ไม่เสนอข่าวและภาพซึ่งทำให้ประชาชนเสียขวัญ เกิดการแตกแยกกระทบกระเทือนความมั่นคงแห่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และสัมพันธไมตรีอันดีระหว่างประเทศ
3. ไม่เสนอข่าวและภาพลามกอนาจาร ซึ่งขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
4. ไม่เสนอข่าวลือและภาพไร้สาระ ชวนให้หลงเชื่อมงาย
5. ไม่เสนอข่าวและภาพด้วยความลำเอียง อันอาจทำให้สาธารณชนวินิจฉัยคลาดเคลื่อน
6. ไม่สอดแทรกความคิดเห็นใด ๆ ของตนลงไปในข่าว
7. ในกรณีคัดลอกข้อความจากหนังสือพิมพ์หรือหนังสืออื่น ต้องแจ้งให้ทราบซึ่งแหล่งที่มาของข้อความนั้น
8. ภาษาที่ใช้ในการเสนอข่าวและการบรรยายภาพต้องสุภาพ ปราศจากความหมายในเชิงเหยียดหยาม กระทบกระทั่งเปรียบเทียบเปรย เสียดสี
9. ไม่ใช้การเสนอข่าวและภาพ เป็นไปในทางโฆษณาตนเอง
10. ไม่เสนอข่าวและภาพ ซึ่งขัดกับสาธารณประโยชน์ของประชาชน และสังคมประเทศชาติ
11. ไม่เสนอข่าวและภาพ ซ้ำเติม ระบายสีบุคคล, องค์กร, สถาบัน ซึ่งตกเป็นข่าว
12. ไม่เสนอข่าวและภาพ ในเชิงดูหมิ่น เหยียดหยาม ลัทธิความเชื่อในศาสนาใด ๆ
13. พึงให้ความเคารพต่อสิทธิของบุคคล องค์กรและสถาบันอื่น ตามกฎหมาย
14. พึงรับผิดชอบและแก้ไขโดยเปิดเผย และไม่ชักช้า ถ้าเกิดความเสียหายแก่บุคคล องค์กรหรือสถาบันในการเสนอข่าวผิดพลาด คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง
15. พึงละเว้นการรับอามิสสินจ้างใด ๆ ให้ทำการละเว้นการกระทำเกี่ยวกับการเสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมา

หมวด 3 จรรยาบรรณในการแสดงความคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์

ในการแสดงความคิดเห็นหรือการวิพากษ์วิจารณ์ นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์พึงมีความรับผิดชอบและความสำนึกต่อวิชาชีพของตน ดังต่อไปนี้

1. พึงแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ด้วยความสำนึกและรับผิดชอบต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. พึงแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เพื่อประโยชน์ของสาธารณชน กระทำได้อย่างเปิดเผย
3. พึงงดการแสดงความคิดเห็นขี้บ่น และการวิพากษ์วิจารณ์อันเป็นการล่อไปในทางมีอคติในทางหนึ่งทางใด
4. พึงเคารพความคิดเห็น และการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่น ซึ่งไม่ตรงกับความคิดเห็นของตน
5. พึงแสดงความคิดเห็นของตนด้วยความสุภาพ และด้วยความรอบคอบภายใต้ประเด็นข้อเท็จจริงนั้น ๆ
6. พึงปฏิบัติต่อบุคคล องค์กรหรือสถาบันด้วยความสุภาพและมีเกียรติเสมอกัน โดยไม่คำนึงถึงฐานะความมั่งคั่งทางสังคม
7. พึงละเว้นการแสดงความคิดเห็นชวนเชื่อ เว้นแต่การกระทำเช่นนั้นเป็นประโยชน์สูงสุดของประเทศ

หมวด 4 จรรยาบรรณในการประกาศโฆษณา

ในการประกาศโฆษณา ข้อความ เครื่องหมาย รูปภาพ ทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวทางสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งดำเนินการโดยนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ พึงมีความรับผิดชอบต่อความสำนึกต่อวิชาชีพของตน ดังต่อไปนี้

1. พึงดำเนินการโฆษณาสินค้าหรือบริการด้วยการให้ข่าวสารที่ถูกต้อง ไม่โอ้อวดเกินความจริงภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
2. พึงดำเนินการโฆษณาภายใต้ขอบเขตของศีลธรรม วัฒนธรรม และจารีตประเพณีอันดีของประชาชน
3. พึงละเว้นการโฆษณาสินค้าหรือบริการเป็นการหลอกลวง ไม่ว่าจะกระทำด้วยรูปแบบใด ๆ
4. พึงละเว้นการโฆษณาสินค้าหรือบริการ โดยมีเจตนาให้หลงเชื่อมกมาย
5. พึงละเว้นการโฆษณา ทำลายคู่แข่งทางการค้าโดยไม่เป็นธรรม
6. พึงละเว้นการโฆษณาสินค้าหรือบริการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

7. พึงละเว้นการโฆษณาสินค้าหรือบริการที่จะเป็นภัยแก่สุขภาพหรือทำให้วัฒนธรรมเสื่อมโทรม
8. พึงละเว้นการโฆษณาสินค้าหรือบริการที่มีเจตนาเพื่อค้ากำไรเกินควร
9. พึงละเว้นการโฆษณาสินค้าหรือบริการเสียดสีผู้อื่น
10. พึงละเว้นการโฆษณาโน้มน้าว ชี้นำให้ใช้สิทธิเลือกตั้งผู้หนึ่งผู้ใด โดยได้รับอามิสสินจ้างตอบแทนหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่ได้รับอนุญาต หรือเป็นไปตามระเบียบของทางราชการให้กระทำเช่นนั้นได้
11. พึงละเว้นการประกาศหรือโฆษณาสินค้าหรือบริการ โดยปราศจากชื่อผู้ผลิตหรือบริการ
12. พึงละเว้นการประกาศโฆษณาสินค้า บริการ หรือกิจการที่สงสัยว่า จะเป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

หมวด 5 ความประพฤติ

ในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรม (Behavior) ต่าง ๆ ของนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ พึงมีความรับผิดชอบ และมีความสำนึกต่อวิชาชีพของตน ดังต่อไปนี้

1. นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ ต้องบำเพ็ญตนให้สมเกียรติแห่งวิชาชีพของตน
2. นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ ต้องประพฤติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ให้สมเกียรติตามฐานะในสังคมของตน
3. นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ต้องพยายามเรียนรู้ระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ของสังคม เพื่อเข้าร่วมงานสังคมได้โดยปราศจากความเคอะเขิน
4. นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ พึงละเว้นการอวดอ้างฐานะของตนที่เป็นนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์
5. นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ พึงละเว้นการเรียกร้องสติธิประโยชน์ อันมิควรได้โดยไม่เป็นธรรม
6. นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ จะไม่เปิดเผยความลับของผู้สนับสนุนรายการให้แก่คู่แข่งชั้นทางธุรกิจการค้า ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม
7. นักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ ต้องเป็นผู้รักษาระเบียบวินัยโดยเคร่งครัด ไม่สร้างความเสื่อมเสียในหมู่คณะ และสมาคมวิชาชีพของตน

ภาคผนวก ค

จรรยาบรรณสำหรับนักสื่อสารมวลชนโดยกรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ.2541

หมวดที่ 1 หลักปรัชญาพื้นฐานของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ที่ดีในสังคมประชาธิปไตย

1. ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
2. ส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม ชนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติรวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนกระทำแต่ความดี เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ
3. มีจิตสำนึก มีความรับผิดชอบต่อสังคม ประเทศชาติ และส่งเสริมข่าวสารที่สร้างเกียรติภูมิให้แก่ประเทศชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
4. ประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม มีคุณธรรมด้วยเกียรติยศและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพตน
5. มีความเป็นกลางในทางการเมือง ไม่ฝักใฝ่หรือเอนเอียงไปในทางใดทางหนึ่ง และไม่ถูกครอบงำโดยบุคคลหรือองค์กรใด ๆ
6. ส่งเสริมและสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศชาติ และส่งเสริมความรัก ความสามัคคีของคนไทยในชาติ
7. ใช้สิทธิและเสรีภาพอย่างมีขอบเขต รวมทั้งเคารพสิทธิ เสรีภาพของบุคคลอื่น ภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
8. ส่งเสริมสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน
9. แสวงหาข้อเท็จจริง และนำเสนอต่อประชาชนอย่างตรงไปตรงมา
10. รำรงคุณธรรมและศีลธรรมของสังคม
11. ปฏิเสธผลประโยชน์ใด ๆ ที่มีขอบ อันจะก่อให้เกิดความสงสัยในเสรีภาพของการประกอบอาชีพ หรือทำให้เกิดการครอบงำทางความคิดในการทำหน้าที่สื่อสารมวลชน
12. ประกอบวิชาชีพด้วยความเคารพสิทธิและทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่นที่ประกอบอาชีพเดียวกัน

หมวดที่ 2 สิทธิและหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชนด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

1. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและพระจริยาวัตรให้แพร่หลาย เพื่อให้ประชาชนทั้งในประเทศและต่างประเทศได้รับรู้ ชื่นชม และเลื่อมใสในองค์พระมหากษัตริย์ และพระราชวงศ์

2. ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ความรับผิดชอบและจิตสำนึกในเรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
3. เป็นสื่อกลางในการให้ข้อมูล ข่าวสาร การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อความเข้าใจอันดี และถูกต้องโดยคำนึงถึงสิทธิและความเสมอภาคในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน
4. ส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม ให้ความรู้ ความบันเทิง โดยไม่ขัดกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และศีลธรรมอันดีงามของชาติ รวมทั้งสร้างค่านิยมที่ถูกต้องแก่ประชาชน
5. ส่งเสริมให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของชาติ
6. ปกป้องอธิปไตย รักษาความมั่นคง ผลประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติ
7. ปกป้องและส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามกฎหมายและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกป้อง คุ้มครองสิทธิประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม
8. ใช้วิจรรณญาณที่ดีในการเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเป็นธรรม ไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของสังคม และรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากการเสนอข้อมูลข่าวสารนั้น ๆ
9. ให้บริการแก่สาธารณะ ประชาชน สังคม และประเทศชาติ ตามโอกาสอันควร

หมวดที่ 3 มาตรฐานการประกอบวิชาชีพของสื่อสารมวลชน

1. มีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดถือความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารที่น่าเสนอ
2. มีความยุติธรรมในการประกอบอาชีพ ปฏิบัติตน และปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอคติใด ๆ
3. ยึดมั่นในศักดิ์ศรีของวิชาชีพ ไม่เห็นแก่อำมิสสินจ้างใด ๆ
4. ประกอบอาชีพด้วยความเคารพกฎหมาย ใช้เสรีภาพในขอบเขตของกฎหมาย
5. รำรงความถูกต้องของสังคม
6. รำรงคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรมในสังคม
7. รำรงเสรีภาพ และความเป็นประชาธิปไตย
8. มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพของสังคม และคุณภาพชีวิตของสมาชิกในสังคม
9. ไม่ใช้อภิสิทธิ์ของการประกอบอาชีพ ในการแสวงหาผลประโยชน์
10. ไม่ใช้เหตุผลส่วนตัว อคติอาชีพทำร้ายบุคคลหรือองค์กร
11. ไม่ทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ใด
12. ไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ต้องเคารพสิทธิของผู้อื่น

หมวด 4 จรรยาบรรณ (Code of Ethics)

1. มีความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ ไม่รับสินบน หรือสินจ้างรางวัล ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของความเป็นสื่อมวลชนเพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือพวกพ้อง การแสวงหาข่าวต้องดำเนินการด้วยความซื่อสัตย์ ถูกต้องตามกฎหมาย

2. ไม่กระทำการใด ๆ ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ก่อให้เกิดการแตกความสามัคคีระหว่างคนในชาติ หรือส่งผลกระทบต่อสัมพันธ์ไมตรีอันดีระหว่างประเทศ

3. ไม่เสนอข่าวสาร หรือกระทำการใด ๆ ที่เป็นการลบหลู่ ถูกเหยียดหยามหรือนำมาซึ่งความเสื่อมเสียต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ขนบธรรมเนียมประเพณี และสิ่งอันเป็นที่เคารพสักการะของบุคคลทั่วไปไม่ว่าของชนชาติใด

4. เคารพสิทธิส่วนบุคคล เกียรติยศ ชื่อเสียงและความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้อื่น และไม่เสนอข่าวสารหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการทำลายชื่อเสียงและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น

5. ไม่กล่าวหาผู้อื่นโดยปราศจากหลักฐานใด ๆ ให้เกียรติและรักษาศักดิ์ศรีของบุคคลที่ตกเป็นข่าวในทุกกรณี เปิดโอกาสให้ผู้ได้รับความเสียหายจากการเสนอข่าวสารได้ชี้แจงแก้ไขจากการถูกกล่าวหา รวมทั้งไม่ตัดสินว่าผู้ใดกระทำผิด โดยยังไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม

6. เสนอข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ไม่บิดเบือนหรือแต่งเติม หรือแสดงความคิดเห็นของตน ซึ่งจะทำให้ข้อมูลข่าวสารนั้นผิดไปจากความจริง และต้องแยกแยะให้ชัดเจนระหว่างข่าวสาร ข้อเท็จจริง กับบทวิเคราะห์ข่าวที่เป็นความคิดเห็นของผู้วิเคราะห์โดยไม่ตั้งใจให้เกิดความเข้าใจผิดในการแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริง และความคิดเห็น

7. ไม่ส่งเสริม เผยแพร่ ภาพข่าวและข่าวสารสินค้า/บริการที่เป็นภัยต่อสังคม หรือทำลายวัฒนธรรมที่ดีงามของสังคม

8. ระมัดระวังในการเสนอข่าวสาร หรือกระทำการใด ๆ อันอาจจะทำให้บุคคลหรือองค์กรเกิดความไม่ปลอดภัยทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สิน

9. ไม่เสนอข้อมูลข่าวสาร หรือกระทำการใด ๆ ที่แสดงออกถึงความทารุณโหดร้าย ขาดมนุษยธรรม ป่าเถื่อนหรืออูจาด รวมทั้งพฤติกรรมของผู้ร้ายอันผิดธรรมดา อันเป็นเหตุให้เกิดอาชญากรรม

10. มีความเสมอภาคในการเสนอข้อมูลข่าวสารและมีความเป็นกลางทางการเมืองไม่ฝักใฝ่เอนเอียงไปทางใดทางหนึ่ง หากได้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ควรยุติบทบาททางการเมืองเป็นสื่อมวลชน เพื่อความยุติธรรมในการเสนอข่าว

11. มีวิจารณ์ญาณที่ดี มีคุณธรรม และมีจิตสำนึกที่ดีในการเสนอข้อมูลข่าวสารที่อาจกระทบต่อจิตใจหรือความรู้สึกของบุคคลอื่นที่ตกเป็นข่าว

12. รมั้ดะวังในการเสนอข้อมูลข่าวสาร ที่อาจเป็นการละเมิดสิทธิของสตรี เด็ก และเยาวชนและผู้ด้อยโอกาส การเสนอเรื่องราวข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำผิดของบุคคลเหล่านี้ต้องคำนึงถึงอนาคต การเปิดโอกาสให้ได้กลับตัวเป็นคนดี สามารถดำรงชีวิตที่มีเกียรติในสังคมได้ต่อไป ตลอดจนไม่เสนอชื่อ/ที่อยู่ และภาพญาติที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำผิดอันอาจจะ ทำให้พวกเขาเหล่านี้ไม่สามารถดำรงชีวิตที่มีเกียรติในสังคมได้

13. ตระหนักในความสำคัญของตนที่จะช่วยอนุรักษ์ภาษาไทย อันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ โดยการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง สุภาพ ถูกกาลเทศะ

ภาคผนวก ง

จริยธรรมของผู้ปฏิบัติงานฝ่ายช่างช่อง 7 สี

1. ผู้ปฏิบัติงานช่างช่อง 7 สี ต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และยึดมั่นในเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ
2. ผู้ปฏิบัติงานช่างช่อง 7 สี ต้องไม่อวดอ้างหรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่ เรียกร้องสิทธิหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่มีขอบ
3. ผู้ปฏิบัติงานช่างช่อง 7 สี ต้องไม่รับอามิสสินจ้างหรือผลประโยชน์ใด ๆ ในการปฏิบัติงานช่าง
4. ผู้ปฏิบัติงานช่างช่อง 7 สี ต้องแสวงหาข้อมูลที่ถูกต้อง และนำเสนออย่างตรงไปตรงมา ด้วยใจเป็นธรรม ไม่มีอคติ

แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ปฏิบัติงานช่าง

1. ต้องมีความซื่อสัตย์ในการประกอบวิชาชีพ ไม่ใช้อำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตน
2. ไม่เรียกร้อง หรือรับผลประโยชน์ใด ๆ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติงานในหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชน
3. ไม่รับสินบน อามิสสินจ้าง ไม่ว่าจะป็นในรูปแบบเงิน ทอง หุ่น หรือของมีค่า
4. การเดินทางไปต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ โดยแหล่งข่าวเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ ต้องเป็นไปเพื่อจุดประสงค์ในการทำข่าว และต้องได้รับอนุมัติจากผู้จัดการฝ่ายข่าว
5. การรับเลี้ยงอาหาร หรือสังสรรค์กับแหล่งข่าว จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมไม่พร่ำเพรื่อและต้องเป็นไปเพื่อจุดประสงค์ในการทำงานข่าว ทั้งนี้ ให้แจ้งบรรณาธิการที่รับผิดชอบ หรือหัวหน้างานทราบก่อนทุกครั้ง
6. งานเลี้ยงขอบคุณสื่อมวลชน อาจไปร่วมได้เพื่อการทำงานข่าว และหากมีการจับสลากชิงรางวัล มูลค่าสิ่งของต้องไม่สูงมาก หรือส่อเจตนาเป็นการให้สินบน
7. ของขำขวย หรือของที่ระลึกเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งแหล่งข่าวจัดไว้ให้สื่อมวลชนโดยรวม เพื่อแสดงไมตรีจิต อาจรับได้หากมีมูลค่าไม่มาก (ไม่เกิน 500 บาท) เช่น สมุดจดข่าว สมุดโน้ต ดินสอ หรือปากกา ในการปฏิเสธให้กระทำโดยสุภาพ

8. ของขวัญในเทศกาลพิเศษ เช่น เทศกาลปีใหม่ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

8.1 ของที่เก็บไว้ได้โดยไม่เสีย ให้นำเข้ากองกลาง ในความรับผิดชอบของธุรการชาว เพื่อแจกจ่ายให้ส่วนต่าง ๆ ตามความเหมาะสม หรือนำมาประมูลในหมู่ผู้ปฏิบัติงาน แล้วนำเงินที่ได้ไปบริจาคองค์กรการกุศลต่อไป

8.2 ของที่เก็บไว้ไม่ได้ เช่น ผลไม้ ให้นำเข้ากองกลาง เพื่อแจกจ่ายกันตามความเหมาะสม

9. ต้องไม่เป็นที่ปรึกษา กรรมการ หรือประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานใด ๆ ไม่ว่าจะ เป็นหน่วยงานราชการ องค์กรธุรกิจเอกชน เว้นแต่เพื่อการกุศล หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่ทั้งนี้จะต้องได้รับอนุมัติจากผู้จัดการฝ่าย / กรรมการผู้จัดการก่อนทุกครั้ง

10. ต้องไม่ทำงานพิเศษโดยได้รับค่าจ้างหรือเงินเดือนตอบแทน ในกรณีนี้อาจจะเกิดความเสียหายกับงานที่รับผิดชอบ หรืองานนั้นมีผลประโยชน์ขัดกับผลประโยชน์ของบริษัท (Conflict of Interest)

ภาคผนวก จ

จรรยาบรรณวิชาชีพข่าวสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

1. **ต้องเคารพซึ่งวิชาชีพ** รักษาไว้ซึ่งเสรีภาพและความเป็นกลางในการเสนอข่าวให้เหมาะสมต่อวิชาชีพ เสนอแต่ความเป็นจริงโดยไม่มีเจตนาในการบิดเบือนข่าว และไม่ทำให้การเสนอข่าวถูกปิดกั้นจากความเป็นจริง

2. **ต้องวางตัวให้เหมาะสมกับแหล่งข่าว** โดยยึดความเป็นวิชาชีพ หลีกเลี่ยงความสัมพันธ์อันผิดปกติและเกินพอดีกับแหล่งข่าว ซึ่งจะก่อให้เกิดข้อสงสัย หรืออาจจะมีผลกระทบต่อ การเสนอข่าว

3. **ต้องปฏิบัติงานข่าวด้วยความซื่อสัตย์และมีความสุจริตใจ** ไม่รับหรือเรียกรับหรือ ยอมรับผลประโยชน์หรืออามิสสินจ้างในรูปแบบใด ๆ ไม่ว่าจะพิสูจน์ได้หรือไม่ว่า มีผลต่อการนำ เสนอข่าวในขณะนั้นก็ตาม อันได้แก่

3.1 เงินหรือสิ่งของมีค่า หรือหุ้นไม่ว่าจำนวนใดก็ตาม

3.2 การร่วมงานเลี้ยง งานสังสรรค์ งานขอบคุณสื่อมวลชนที่เอกชน หน่วยงานราชการ นักการเมือง จัดขึ้นโดยไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีที่จะต้องไปร่วมงาน เพราะเป็นส่วน หนึ่งของการปฏิบัติหน้าที่ ต้องวางตัวให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานข่าว เช่น ไม่ร่วมการจับฉลาก ของขวัญ ของรางวัล

3.3 การใช้ข้อมูลและความสัมพันธ์กับแหล่งข่าวหาผลประโยชน์ส่วนตัว เช่น การเล่นหุ้น ในลักษณะเก็งกำไร

3.4 อภิสิทธิ์และสิทธิพิเศษทุกรูปแบบ

3.5 ผลประโยชน์ที่คำนึงถึงได้ในอนาคต

3.6 การพาไปพักผ่อนหรือเที่ยวในสถานบันเทิง

3.7 ในกรณีมีค่าเชิญเดินทางภายในประเทศ ต่างจังหวัด หรือต่างประเทศจากบริษัท

ห้างร้านและหน่วยงานราชการ พรรคการเมือง ให้แจ้งแก่ผู้บังคับบัญชาและกองบรรณาธิการถึงแม้ จะมีการระบุชื่อ

3.8 ในกรณีที่ผู้สื่อข่าวมีการเลี้ยงงานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ งานวันเกิด ควรพิจารณา เป็นพิเศษว่าสมควรหรือไม่ที่จะเชิญแหล่งข่าว นักการเมือง นักธุรกิจ ข้าราชการระดับสูงมาร่วม งาน และให้แจ้งแก่ผู้บังคับบัญชา

4. **ต้องปฏิบัติงานข่าวด้วยความสุภาพ** ไม่แสวงหาข่าวด้วยการข่มขู่คุกคามหรือหลอกลวงแหล่งข่าวให้เข้าใจผิดและไม่เสนอข่าวด้วยความคึกคะนองอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้อื่น
5. **ห้ามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมือง หรือกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ รวมทั้งการมีบทบาทโดยตรงกับกลุ่มผลประโยชน์, กลุ่มผลักดันและกลุ่มเอ็นจีโอ**
6. **ต้องรักษาไว้ซึ่งความลับของแหล่งข่าวอย่างเคร่งครัดหากได้มีการตกลงกันไว้**

หมายเหตุ

- 1) **ผู้ปฏิบัติงานข่าว** หมายรวมถึง พนักงานทุกประเภท รวมทั้งสตรีตเจอร์ต่างจังหวัด ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับงานข่าวทั้งหมด ไม่ว่าจะอยู่ภายในหรือนอกสำนักงาน
- 2) **ระเบียบปฏิบัติอื่น ๆ** ที่ไม่ได้ครอบคลุมไว้ด้วยจรรยาบรรณฉบับนี้ มีอยู่แล้วตามระเบียบบริษัท

วิธีดำเนินการเพื่อตรวจสอบการประพฤติผิดจรรยาบรรณ

1. ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นถัดไป ดำเนินการสอบสวนสืบสวนตามข้อกล่าวหา
2. หลังจากนั้นหากเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้รายงานไปยังบรรณาธิการบริหาร
3. บรรณาธิการบริหารดำเนินการสอบสวนและพิจารณาเพื่อส่งเรื่องเข้าสู่คณะกรรมการจรรยาบรรณที่แต่งตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะในแต่ละกรณีเพื่อดำเนินการ
4. ในกรณีที่ข้อกล่าวหาไม่มีมาโดยตรงที่บรรณาธิการบริหารให้บรรณาธิการบริหารดำเนินการได้ตามข้อที่ (3)
5. คณะกรรมการจรรยาบรรณสอบสวนและพิจารณาความผิดและการลงโทษ

หมายเหตุ : ทุกขั้นตอนของวิธีการสอบสวนให้ดำเนินไปโดยทางลับ

บทลงโทษ ให้เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการตามระเบียบบริษัทในหมวดที่ 7 (2) ที่ว่าด้วยโทษทางวินัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสุจิตรา สันทวีวงศ์ เกิดวันที่ 25 เมษายน พ.ศ.2515 ที่เขตป้อมปราบ
จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีวารสารศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยุกระจาย
เสียงและวิทยุโทรทัศน์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปีการศึกษา 2536 เคยปฏิบัติงานเป็นผู้
สื่อข่าวโทรทัศน์และผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ ในระหว่างปี พ.ศ.2537 - พ.ศ. 2541 เข้าศึกษาต่อใน
หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อ
พ.ศ.2541 และผ่านการอบรมหลักสูตรประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ ของสถาบันภาษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปีเดียวกัน